

TRAFÓ 15. SZÜLETÉS NAP - JUBILEUMI 2013/2014-ES ÉVAD

15 évesek lettünk! Nem érdem, nem dicsőség - pusztán tény. Egy évforduló alkalmat adhat visszatekintésre, de továbblépésre is. Misszióink meghatározzák minket, de mi határozzuk meg a missziót. Tehát az irány adott: sokoldalúság, kísérletező szellem, elkötelezettség, közvetítés és átadás, generálás... Ilyen elvek mellett mentén szerveztük és szervezzük tovább programjainkat a 15. születésnapunkat betöltve, a 16. évadban.

SZÍNHÁZ ÉS CIRKUSZ

Nehéz a Trafó 2013/14-es programját áttekintve olyan - hol szűk, hol tág, de mindenképpen pontosan körülhatárolható - kategóriákban gondolkodni mint színház, tánc és/vagy cirkusz - hiszen rengeteg a határokat feszegető, nem hagyományos színházi módon építkező, nem klasszikus drámai alpanyagot használó produkció.

Mondhatjuk-e hagyományosnak **Mundruczó Kornél** rendezéseit? Filmhez közelítő formanyelvét, az alpanyagául szolgáló irodalmi vagy zenés mű kezelését, téma- és szereplőválasztását? A rendező/filmrendező trilógiájának fókuszában az öngyilkosság áll: a lengyel TR Warszawa számára készített *Denevér* parafrázis az asszisztált öngyilkosság kérdése körül forog, a **Proton Színház** új darabja, az európai együttműködésben készülő *The Day of My Great Happiness* (munkacím) pedig a kollektív öngyilkosságot járja körül. („Beragadt’ nekem ez az öngyilkosság-metaphora. Nagyon európai és ezen belül nagyon magyar problémának gondolom - mondja Mundruczó). És ha még nem lenne elég belőlük, tavasszal újra műsorra tűzzük a *Szégyent*, a *Nehéz Istennek lennit*, és **Rába Roland** készülő Ionesco feldolgozását.

Dokumentumszínház - hagyományos műfaj ez már a Trafóban. Dokumentumokra épül az argentin **Lola Arias** darabja is. Az *El Año en que nació / Az év, amikor születtem* alap gondolata az, hogy diktatúra idején született gyerekek rekonstruálják szüleik életét. Az előadásban a 11 szereplő - mindegyikük az 1970-es, 80-as évek években, a Pinochet diktatúra alatt születtek Chilében -, lefegyverző őszinteséggel meséli el, rekonstruálja, konstruálja szülei történeteit, fényképek, levelek, magnókazetták és régi ruhák segítségével. A múlt kiradírozott emlékeivel próbálnak felkészülni a kiszámíthatatlan, bizonytalan jövőre. Szereplőről szereplőre, jelenetről jelenetre gyűlnek a történetek, mind egyfelé tartanak, míg el nem érnek arra a kritikus pontra, ahol minden összefut: fikció és valóság, idősebb és ifjabb generációk, közügy és magántörténelem. A műfaj elkötelezett magyar képviselője, a **Panodráma** is új előadással készül, *Éhség* munkacímmel: a munkabemutatóra decemberben, az előadásra januárban kerül sor

Látvány és színház, látványszínház - rengetegféleképpen lehetne leírni/meghatározni azt a módot, ahogy a vizuális művészetek felől érkezők „csinálnak” színházat - de az biztos, hogy másképpen. **Kálmán Eszter** most éppen egy de Sade szöveggel kísérletezik, **Szűcs Edith**nél a test vizuális átalakítással, térbeli kiterjesztéssel nyer új, gyakran szimbolikus értelmet, **Nagy Fruzsina**, aki a *Peer Gynt* kosztümjeiért a POSZTon most kapta meg a legjobb jelmezekért járó díjat, az évad végére készíti el: tervezi és rendezi meg legújabb produkcióját.

Határeset, vagy inkább határátlépő lesz a **Tünet Együttes** és a kétszemélyes holland társulat, a **Space** egyik alapítójának, **Ardai Petrá**nak az együttműködése. Táncszínház? Színház? Dokufikció? Kiderül.

Ha azt mondjuk, **Kárpáti Péter** - már tudjuk, mire számíthatunk, hiteles alakok, nincs lineáris történetmesélés, váratlanság, a dialógusok új aspektusba tétele... és természetesen még mindig *A Pitbull cselekedetei*. Ahogy újra látható lesz a **Dollár Papa gyermekei** Ibsen adaptációja, a *Szerelem* is - a csapat pedig az évad második felében új előadásra készül.

Meg tudjuk pontosan határozni az izraeli **Amit Drori Savanna** című előadásának műfaját? Tárgyszínház? Bábszínház? Robotszínház? A londoni Barbican elegánsan a színház és tánc rovatba sorolja a mozgó szobrok, egzotikus robotállatok (elefántok, antilopok, óriásteknősök madarak, csigák) világába kalauzoló különös utazást.

És vajon tánc vagy cirkusz a **Duda Éva Társulat Virtusa**? Határeset, persze... De a francia **Collectif Petit Travers: Pan-Pot ou Modérément Chantant-ja** cirkusz a javából. Virtuóz produkció. A múlt évadban sikerrel bemutatkozó, lelkes magyar artistákból álló **Freak Fusion** is új (cirkusz)produkcióval készül. És akkor még nem is beszéltünk az évad második felének elképesztő cirkuszairól.

Színház? Dokuszínház? Cirkuszsínház? Bábszínház? Gyerekszínház? Millió kategória, nehezen beskatulyázható produkciókra. De talán nem is ez a fontos. Hanem a reflexió. Az a mód, ahogy az előadók választott témáikat, választott eszközeiket (ha tetszik médiumaikat) kezelik, ahogy gondolkodnak a világról, ami körülvesz bennünket, a korról, amiben élünk, és ahogy megpróbálnak elmondani nekünk valamit. Nemcsak Mundruczónak ragadt be valami. Mindegyiküknek. Szerencsére.

VÁROSI FERENC

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy élő és aktív viszonyunk legyen szűkebb-tágabb környezetünkkel, konkrétan a Ferencvárossal. Ezért is terveztünk egy olyan, kutatáson alapuló közösségi projektet, melynek tartalmát helyi lakosok életanyaga, élményei határozzák meg. Ezekből a gyűjtésekből megszületett kortárs „összművészeti sorozat”, a *Városi Ferenc* a Tűzoltó utca legkülönbözőbb pontjain kerül bemutatásra, **Schermann Márta** rendezésében. Céljaink nem pusztán esztétikai igényűek: behívjuk szomszédjainkat az alkotófolyamatba, partnereinknek tekintjük őket, fokozni tudjuk kerületi kötődésüket, és reméljük, hogy teszünk egy lépést a közösségépítés irányába is. A projektben partnereink: a **Ferencvárosi Tanoda**, az **Élesztő**, a **Kék Pont**, a **Quadrat -Téglamúzeum**, az **Őrzők Alapítvány**, és a **II. számú Gyermek-gyógyászati Klinika**.

De ki is ez a Városi Ferenc? Egy átlagos IX. kerületi lakos. Vagyis épp olyan szép, csúnya, kövér, sovány, okos, buta, öreg, fiatal, mint bármelyikünk. És ezer szállal kötődik a Ferencvároshoz. Nem csoda, hiszen élete legfontosabb eseményei itt történtek; ezekről szólnak a színházi előadások, a kiállított képregény, a puzzle, a hanginstalláció, a tűzoltókórus próbái, és maga a Tűzoltó utca és a TRAFÓ is augusztustól októberig.

TÁNC

A Trafó újra teljes sebességre kapcsol: érdekes és kicsit szokatlan évada lesz. Ősszel annyi külföldi előadás lesz, amennyit eddig már megszoktunk, januártól azonban érezhetően sokkal kevesebb. Ez a saját döntésünk, mert a független magyar társulatok nehéz helyzetén szeretnénk jobban segíteni. A program így izgalmas lesz, és számos csemegét tartogat. Kilenc táncformáció munkája lesz látható

májusig, ezeknek fele bemutató lesz (Duda Éva, Frenák Pál, Goda Gábor, Dányi Vica, Réti Anna, Molnár Csaba, Horváth Csaba, Természetes Vészek, Tünet).

2013 őszén folytatódik a **200% tánc** sorozatunk, amelyben keverednek a fiatal és a már befutott, nagynevű koreográfusi nemzedékek munkái. Bemutatkoznak a kortárs tánc olyan nagyjágyúi, mint **Marie Chouinard, Michael Clark, Wim Vandekeybus**, és olyan, a magyar közönség által még kevésbé ismert fiatalabb generáció képviselői, mint a japán Batik társulat vezetője **Ikuyo Kuroda**, az izraeli **Sharon Eyal**, és New York-i **Kyle Abrahams**.

A folyamatosan megújuló kanadai Chouinard három év kihagyása után legújabb estjével érkezik Budapestre. Az esten a koreográfus új oldalát is bemutatja. Aki eljön emlékezetes ajándékot fog kapni. Vandekeybus legelső, felújított legendás darabja a *What the body does not remember?* érkezik hozzánk - hangos siker és igazi reveláció még most is. Ez a fizikai tánc egyik alapműve!

Az angol Michael Clark hazánkban teljesen ismeretlen, pedig élő legenda. A munkából lett ünnepezt balett táncos a 70-es években teljesen szembe fordult a balett konvencióival, és a punk polgárpukkasztó világával jegyezte el magát. Hatalmas botrányok övezték pályáját. Furcsa öntörvényű koreográfus. Új művével visszatekint a kezdethez, ahol David Bowie zenéje uralja a szárnyaló koreográfiát.

Az Ikuyo Kuroda vezette Batik már lassan egy évtizede járja a világot. Szeptemberben vele indul a táncok sorozata. A csak női táncosokból álló táncegyüttes a belső pszichéből szabadítja fel energiát. Sharon Eyal a Batsheva társulatvezető táncosa volt, számos koreográfia elkészítője, mára igazi koreográfusi egyéniséggé nőtte ki magát. Abrahams az amerikai tánc nagy tehetsége. Az elmúlt évben annak a Beyoncé-nak készített koreográfiát, aki a Rosas-szal plágium-botrányba keveredett: ez is azt is jelzi, hogy mennyire sokoldalú, érdekes és figyelemre méltó egyéniség.

Végezetül ismét látható lesz egy két éve készült Wim Vandekeybus munka, amelyben a magyar táncos/koreográfus Mészáros Máté is közreműködött. Az *Ultima Vez* sűrű jelenléte tulajdonképpen egy háromrészes sorozat: az első két rész a belga koreográfus pályafutását követi, a honnan indul - hova jut el kérdéskörön keresztül, az utolsó állomás pedig Mészáros Máté saját, egészestés műve, amelynek létrejöttét Vandekeybus / az *Ultima Vez* is támogatja.

Minden tánc szeretőt várunk!

ZENE

A Trafó zenei programja továbbviszi az eddigi koncepciót: igyekszik minél több stílus meghatározó előadóját bemutatni, melyek legtöbbször elsőként hozzuk Magyarországra. Ezek sokszor olyan legendák, akik akár évtizedek óta meghatározók (**Madlib, Vladislav Delay, Terry Bozzio, Blixa Bargeld**), vagy olyanok, akik nemrégiben tűntek fel vagy értek el áttörést (**Micachu, Forest Swords**). Néha pedig olyan vidékekről hozunk zenészmestereket, ahonnan kevesen tudnának akár egy embert is megnevezni, noha ma is élő zenei kultúrájuk sok száz évre nyúlik vissza (**Arzu Aliyeva** Azerbajdzsánból). Hazai előadóink új vagy ritkán hallható programjaikkal, együttműködésekkel, lemezbemutatókkal érkeznek hozzánk (**WH Szonettek meets Akkezdet Phiai, Jónás Vera, Palya Bea, Zagar, II. Országos Slam Poetry**).

ZENEI WHO IS WHO

Madlib - amerikai hip hop producer/dj /mc legenda, akit nem véletlenül lehet igen ritkán elcsípni 500 fős klubkoncerten. Exkluzív koncert.

Vladislav Delay - elektronikus zenész veterán Finnországból. a sokszínűség mintaképe, a finn elektronikus zenei producer a house-tól és a technótól az ambienten át az absztrakt jazzig nyúló projektjeit és azok jelzőit felsorolni is nehéz.

Terry Bozzio - Frank Zappa dobosaként vált ismertté a 70es évek közepén. Rengeteg stílusban hallhatjuk játékát Mick Jaggertől, a Brecker Brothers-en, Jeff Becken át a Kornig. Sajátos dobolást fejlesztett ki, melyet gigantikus méretű, több oktáv terjedelmű dobszerelésén ad elő. 8 lábdobján dallamokat játszik, melyekre a tamokon és cintányérok improvizál. Sajátos technikájáról 9 oktató dvd-t jelentetett meg.

Blixa Bargeld - Az Einstürzende Neubaten frontembere, Nick Cave Bad Seeds zenekarának alapító tagja, mindkét minőségében többször koncertezett Magyarországon is

Micachu - kiemelkedő tehetségű brit multi-instrumentalista, énekes, producer, zeneszerző, aki a London Sinfonietta megrendelésére is írt már zenét.

Forest Swords - az éteri, hipnotikus elektronikus hangzások mestere szintén Nagy Britanniából

Arzu Aliyeva - az 1991-ben született énekesnőt fiatal kora ellenére Azerbajdzsán legkiemelkedőbb mugham énekesei között tartják számon. A párizsi Theatre de La Ville-lal közösen szervezett koncertre az azeri tradicionális zene legkiválóbb mestereivel érkeznek.

WH Szonettek meets Akkezet Phiai - az Irie Maffiából és szólókarrierje okán is jól ismert énekes Sena és a csellista zeneszerző Márkos Albert quartetje (melyben további 2 kiváló zenész, Gryllusz Samu és G Szabó Hunor szerepel), az egyik legismertebb hazai hip hop csapat, Akkezet Phiai társaságában keltik életre Shakespeare szellemét, melynek során első ízben hallhatjuk a szonetteket magyar nyelven is.

Jónás Vera - a kiemelkedően tehetséges gitáros-énekes-dalszerző első lemezének bemutatójával érkezik a Trafóba, a fiatal jazzgeneráció jól ismert zenészeivel, Dés Andrással, Fenyvesi Mártonnal és Csizmás Andrással.

TRAFÓ GALÉRIA

- POLITIKA, DIVAT, SZABADKŐMŰVESEK ÉS EGY KIS KORTÁRS ORNITOLÓGIA

A Trafó Galéria hiánypótló programstruktúrájának és arculatának hagyományaihoz híven alakította ki 2013 őszi évadának kiállításait is. Budapest mára egyetlen közepméretű nonprofit kortárs képzőművészeti helyszínként épít továbbra is hidat a hazai kis galériák és a nagy reprezentatív kiállítóhelyek programja közé, valamint igyekszik a magyar kortárs képzőművészetet is bekapcsolni a nemzetközi képzőművészeti élet vérkeringésbe. Így a Trafó Galéria azon túl, hogy a legprogresszívebb és leginnovatívabb fiatal és közép-generációs magyar művészet egyik fontos bázisa kíván maradni, 2013 folyamán is nagy hangsúlyt fektet a nemzetközi képzőművészeti alkotások Magyarországon történő bemutatására.

A Trafó Galéria 2013 szeptemberének első hetében a *Császár új ruhája* című kiállítással nyit, amely a közép-kelet európai régió fiatal művészeinek alkotásaiból mutat be tematikus szelekciót, a galériában

kurátorként debütáló Szalai Borbála válogatásában. A kiállításon szereplő román, lengyel, szlovák és magyar művészek széles technikai spektrumon működő művei a divat „láthatatlan” rétegein keresztül vetnek fel politikai és társadalmi kérdéseket. A kiállítást 2014 folyamán a prágai Karlin Studios is bemutatja majd.

Ezután 2013 októberében egy igazi magyar kortárs nagyjágyú Gerhes Gábor egyéni kiállításának ad otthont a Trafó Galéria. A széles körben Kósa János debreceni polgármester portrészoborról elhíresült Gerhes, nem mellesleg, a magyar konceptuális fotó egyik legfontosabb hazai képviselője, mostani legújabb műveit bemutató kiállításán pedig egy olyan képzeletbeli titkos társaság összeesküvéseibe vezeti be majd a látogatókat, amelynek tagjaira egyszerre süthető rá a jezsuita, az illuminátus, a szabadkőműves, a kommunista, a terrorista és a földönkívüli bélyeg.

2013 decemberében pedig Maja and Reuben Fowkes kurátor-duójának legújabb csoportos kiállítása valósul meg a kiállítótérben, akik olyan emlékezetes projektjeik után térnek vissza a Trafóba, mint a *Forradalom nem kerti party*, vagy a *Kiutak a boldogság felé*. A környező országok kritikai művészetének egy olyan szeletét válogatták ki a közönség számára a kurátorok, ami a madár univerzális metaforáján keresztül beszél az egyik, ha nem a legfontosabb emberi eszményről, a szabadságról.

A TRAFÓ BEAVATÓ PROGRAMJA

10 éve indult a Trafó Kortárs Művészetek Háza **Beavató programja**. Ez a tény nem csupán arról árulkodik, hogy intézményünk fontosnak tartja, hogy a kortárs művészetek elfogadtatása, megismertetése, megértetése és népszerűsítése céljából aktív, de legfőképpen interaktív kapcsolatot ápoljon a fiatal generációval, hanem hogy a saját maga által megteremtett „beavatói hagyomány” szellemében korszerűsítse, és a körülöttünk folyamatosan változó világhoz, igényekhez és lehetőségekhez szabja, módosítsa eszköztárát, és vele együtt beavató programját is.

A Beavató program lényege nemcsak egyfajta „esztétikai” edukáció, nemcsak az a célja, hogy otthonosabbá tegyük a középiskolás korosztály számára a kortárs művészeteket, és így magát a Trafót is. Azzal, hogy megmutatjuk ennek a generációnak azt is, hogy ez a művészet (is) a körülöttünk és bennünk lévő világra adott folyamatos reflexió, amely számtalan izgalmas nyelven szólalhat meg, azzal is megpróbálkozunk, hogy egyfajta szociális kapcsolatépítés, társadalmi érzékenység lehetőségét is felvillantsuk előttük.

A Trafó programjában résztvevő középiskolások a félév alatt megismerkedhetnek a tánc, a színház, a kortárs cirkusz és a képzőművészet (valamint mindezek határait feszegető műfajok) kortárs művészeti megnyilvánulásaival. És miközben kis- és nagycsoportos foglalkozás során felkészülnek az előadásokra, avagy feldolgozzák a látottakat, stratégiákat sajátíthatnak el érzéseik és gondolataik pontosabb, kifejezőbb megfogalmazásához, megtanulhatják mások nézőpontjának megértését és tiszteletét is. A miről és a hogyan egyaránt fontos szempontok az általunk generált és moderált párbeszédekben. Kicsit fellengzősen azt is mondhatnánk, hogy közös gondolkodásra invitáljuk a diákokat a műalkotások nyelvéről, illetve az előadások által felvetett kérdésekről.

A program 10 éves születésnapjára az NKA támogatásával a Trafó összefoglaló kötetet adott ki *Kortárs.Beavatás*. címmel, amelyet Juhász Dóra és Gyevi-Biró Eszter szerkesztett.